

Heerenveen van Riesenstraat

QuickScan

JM ecologie, 2020

QuickScan Heerenveen, van Riesenstraat

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R20.128

Status

0.2 (concept)

Datum

28-09-2020

Opdrachtgever

Zwanenburg projecten
Marktweg 75
8444 AC Heerenveen

Auteur

Remco Ploeg

Controle

John Melis

Voorpagina

Plangebied vanuit het westen

Te citeren als

Ploeg, R., 2020. QuickScan Heerenveen, van Riesenstraat; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. JMe-rapport R20.128 JM ecologie, Gorredijk.

JM ecologie

Wetterwille 9
8401 GB Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie	6
2.2	Ingreep	8
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie (soortenbescherming)	9
3.1	Vogels	9
3.2	Vleermuizen	10
3.3	Overige zoogdieren	11
3.4	Overige fauna	11
3.5	Vaatplanten	11
4	Effecten en gevolgen	12
4.1	Overzicht beschermde soorten	12
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	12
5	Mitigerende maatregelen	15
5.1	Jaarrond beschermde broedvogels	15
5.2	Algemene broedvogels	16
5.3	Vleermuizen; mitigatie	16
6	Conclusie	18
	Geraadpleegde bronnen	19

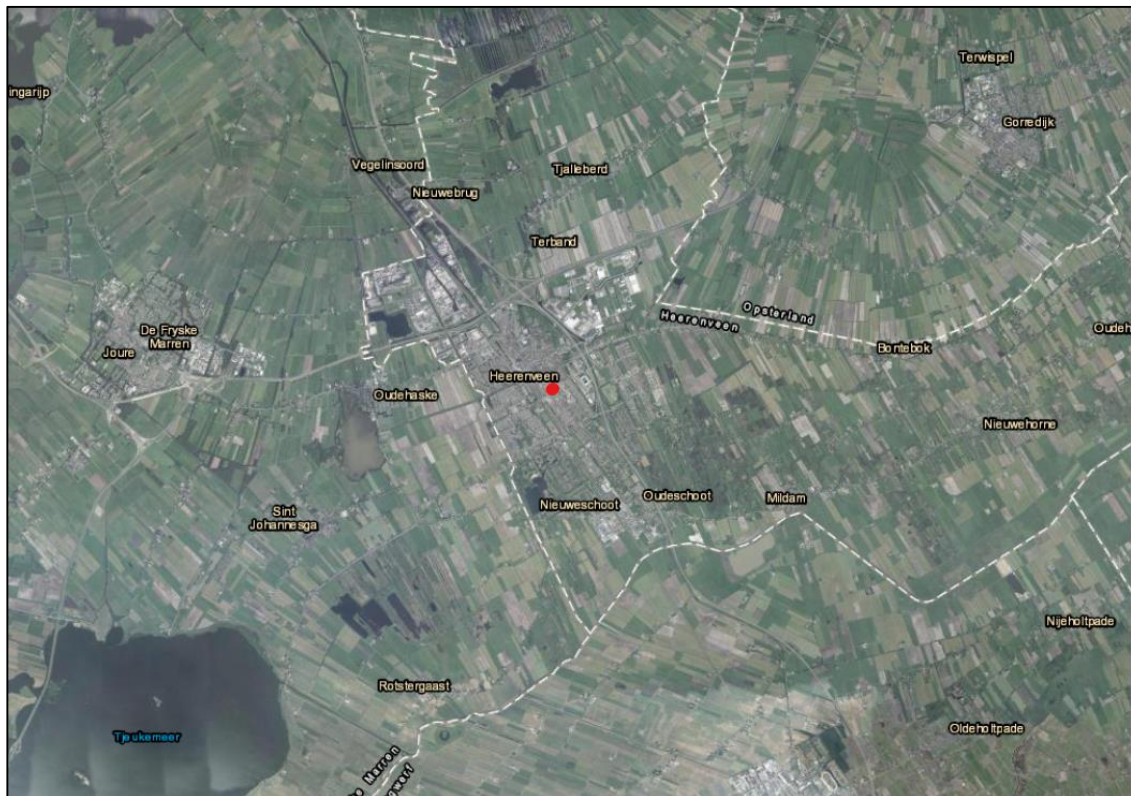
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Zwanenburg projecten, hierna opdrachtgever genoemd, is voornemens om de bebouwing aan de zuidzijde van de van Riesenstraat (nr. 5-150 en Molenplein 2) te slopen om ruimte te maken voor nieuwbouwwoningen. De opdrachtgever heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie gevraagd een QuickScan uit te voeren op de geplande ingreep, om te onderzoeken of deze aanpassing effect heeft op beschermde soorten of verblijfplaatsen in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Heerenveen, in de gemeente Heerenveen, provincie Fryslân. De omgeving van het plangebied wordt met name gekenmerkt door bebouwing met een woon- en bedrijfsfunctie. Heerenveen is een groot dorp in het midden van Friesland. De omgeving van Heerenveen kenmerkt zich met name door intensief agrarische landbouwpercelen, maar aan de zuidwestkant is een bosgebied, Oranjewoud, tegen de bebouwde kom aan gelegen.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied in Harlingen (rode stip). (Bron achtergrond: ESRI)

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN. Provincie Fryslân gebruikt weer de voormalige naam Ecologische hoofdstructuur (EHS). Tevens kent de Provincie Fryslân beschermde Ganzenfoeragegebieden.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat alle provincies en het Rijk de voorheen geldende "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012" aanhouden en blijven hanteren in de Wet natuurbescherming. Bij voorliggende toetsing is ervan uitgegaan dat de lijst gehanteerd blijft en dat de nesten een jaarrond beschermde status houden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1t/m4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande verbouwing, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet. In tegenstelling tot een Natuurtoets wordt bij een QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuur netwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur en Weidevogelleefgebied/Ganzenfoerageergebied) en is de bureaustudie beperkt.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande verandering in het bestemmingsbesluit meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Remco Ploeg van JM ecologie op 24 september 2020. Het bezoek is uitgevoerd van 9:00 tot 10:00 uur, bij 15°C en 1 Bft, op een zonnige dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied bevindt zich in het centrum van Heerenveen, aan de van Riesenstraat. In de omgeving liggen straten en bebouwing met een woon- en/of bedrijfsfunctie. Aan de zuidkant grenst het plangebied direct aan een appartementencomplex dat aan de Koornbeursweg gelegen is. Aan de noordkant grenst het plangebied aan de van Riesenstraat, aan de westkant aan het Molenplein en aan de oostkant aan de Dracht. Aan het Molenplein en de Koornbeursweg staan enkele jonge bomen.

Het plangebied bestaat uit een circa 40 meter lang pand waarin tot voor kort woningen en bedrijven gevestigd waren. Het meest westelijke gedeelte is opgebouwd uit bakstenen met een houten gevelbetimmering aan de westgevel en aan twee kanten een schuin dak met dakpannen. Het middengedeelte heeft een plat dak en een gevel die bestaat uit ramen en panelen. De benedenverdieping van het oostelijke gedeelte bestaat aan de noord- en oostzijde volledig uit ramen. De bovenverdieping heeft aan de noordzijde een schuin dak met dakpannen. De oostgevel is afgedekt met gevelpanelen en de westgevel met gevelbetimmering. Het westelijke en oostelijke gedeelte tellen beide tweeënhalve verdieping, het middengedeelte één.

Alle geveldelen sluiten goed op elkaar aan en laten geen kieren of gaten open. Alleen in de zuidwesthoek is een kleine opening aanwezig ter hoogte van de regenpijp. Ook de dakpannen liggen allemaal nog strak op elkaar. De opening onder de onderste rij dakpannen is afgedicht met isolatiemateriaal.

Afbeelding 2.1. Overzicht plangebied (rood). (Bron achtergrond: ESRI)

Afbeelding 2.2. Overzicht van het pand vanuit het westen.

Afbeelding 2.3. Westgevel.

Afbeelding 2.4. Westelijke en middengedeelte.

Afbeelding 2.5. Oostelijke gedeelte.

Afbeelding 2.6. Oostgevel.

Afbeelding 2.7. Onderkant van dakpannen afgedicht.

Afbeelding 2.8. Isolatiemateriaal onder dakpannen.

Afbeelding 2.9. Open ruimte bij regenpijp.

2.2 Ingreep

De opdrachtgever is voornemens het gehele pand te slopen om ruimte te maken voor nieuwbouwwoningen. De nieuwbouw zal drie verdiepingen tellen en daarmee iets hoger worden dan het bestaande pand. Voordat het plan uitgevoerd kan worden is een bestemmingsplanwijziging benodigd. Het is nog onbekend wanneer de sloop en nieuwbouw zal plaatsvinden.

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie (soortenbescherming)

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespindief en zwarte wouw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'.

Jaarrond beschermd

In de omgeving van het plangebied kunnen diverse soorten vogels met jaarrond beschermde nesten voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn de aanwezige bomen, masten en palen in een straal van 75 meter rondom het plangebied, de zogeheten verstoringszone, gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten van boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, wespindief en zwarte wouw. Dergelijke nesten zijn niet aangetroffen. Tevens zijn geen geschikte nestholten aanwezig voor steenuil en ontbreekt geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart.

Huismus, gierzwaluw en kerkuil broeden in gebouwen. In het plangebied en binnen de verstoringszone daarvan zijn geen geschikte invlieglocaties voor kerkuil aanwezig. Het pand binnen het plangebied is tevens niet geschikt voor huismus of gierzwaluw. De ruimte onder de dakpannen is niet toegankelijk voor beide soorten. Onder de daken van gebouwen in de directe omgeving van het plangebied kunnen mogelijk wel huismussen en gierzwaluwen broeden. Het appartementencomplex dat direct achter het plangebied staat bevat geschikte daken waar huismus tot broeden kan komen. Invlieglocaties voor gierzwaluw ontbreken hier echter.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw in de omgeving worden behandeld in paragraaf 4.2.

Algemene broedvogels

In de omgeving van het plangebied kunnen diverse algemene broedvogels tot broeden komen. In de dakgoot kunnen bijvoorbeeld duiven tot broeden komen en in bomen in de omgeving diverse zangvogels.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels worden behandeld in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foeragegebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foeragegebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foeragegebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foeragegebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foeragegebieden. Het ongeschikt maken van een foeragegebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

Er zijn binnen het plangebied geen bomen aanwezig met geschikte holtes voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is daarmee uitgesloten. Het pand binnen het plangebied biedt nergens geschikte invliegopeningen voor vleermuizen, behalve in de zuidwesthoek, tussen de dakgoot en de muur, naast de regenpijp. Door het lichten van dakpannen is gecontroleerd of deze opening toegang biedt tot de ruimte onder de dakpannen. Dit is niet het geval. De opening biedt daardoor geen toegang tot een smalle ruimte of spleet waartussen vleermuizen kunnen verblijven. De opening zelf is te breed en ondiep, waardoor deze tevens niet geschikt is als vleermuisverblijfplaats. In de directe omgeving van het plangebied zijn wel gebouwen aanwezig die geschikte verblijfplaatsen bieden aan vleermuizen. De kant van het appartementencomplex waar de nieuwbouw tegenaan wordt gebouwd, bevat geen geschikte invliegopeningen voor vleermuizen.

Vliegroutes

De straten met lijnvormige bebouwing binnen en in de omgeving van het plangebied vormen lijnvormige elementen die kunnen dienen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. Er zijn echter voldoende even geschikte alternatieven in de directe omgeving, waardoor de straten rondom het plangebied niet essentieel zijn als vliegrouteondersteuning.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de directe omgeving van het plangebied voldoende even geschikt alternatief foerageergebied voorhanden is, wordt het foerageergebied binnen het plangebied niet als essentieel aangemerkt.

Consequenties van de ingreep op mogelijk aanwezige vleermuisverblijfplaatsen in de omgeving worden behandeld in paragraaf 4.2.

3.3 Overige zoogdieren

Vanwege het stedelijke karakter van het plangebied kunnen soorten als steenmarter, bunzing, egel, vos en verschillende muizensoorten verwacht worden in de omgeving van het plangebied. Voor al deze soorten geldt echter een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen in de provincie Friesland. Van de niet-vrijgestelde soorten is alleen de eekhoorn bekend uit de omgeving van het plangebied. Deze soort leeft in bosachtige tuinen en parken binnen de bebouwde kom van Heerenveen. In en binnen de verstoringszone van het plangebied zijn alleen enkele kleine bomen aanwezig, waardoor geschikt habitat voor de eekhoorn hier ontbreekt en de aanwezigheid van deze soort uit te sluiten is.

Voor overige beschermde zoogdiersoorten ontbreekt tevens geschikt habitat, en/of het plangebied valt niet binnen het bekende verspreidingsgebied. De aanwezigheid van beschermde zoogdieren kan daarmee uitgesloten worden.

3.4 Overige fauna

Overige niet-vrijgestelde, beschermde diersoorten, zoals reptielen, amfibieën, vissen, insecten, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van het aanwezige, stedelijke habitat en het bekende landelijke verspreidingspatroon van deze soorten.

3.5 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid Limburg. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde broedvogels	Huismus	3.1	Mogelijk nabij plangebied
	Gierzwaluw	3.1	Mogelijk nabij plangebied
Algemene broedvogels	Diverse algemene soorten	3.1	Mogelijk nabij plangebied
Vleermuizen	Diverse soorten (kraam, zomer- en/of paarverblijfplaats)	3.5	Mogelijk nabij plangebied

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Huismus en gierzwaluw

Er bevinden zich mogelijk nesten van huismus en gierzwaluw onder de dakpannen van de gebouwen in de omgeving. Deze nestlocaties zijn jaarrond beschermd. De nestplaatsen worden niet aangetast, waardoor deze niet verloren zullen gaan. Wel is het mogelijk dat nestplaatsen tijdens de werkzaamheden verstoord worden. Wanneer zich in het appartementencomplex direct achter het plangebied huismusnesten bevinden, zullen deze mogelijk dusdanig verstoord worden door de werkzaamheden dat ze het nest verlaten. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de vervolgstappen genoemd in paragraaf 5.1 in acht moeten worden genomen. Overige geschikte gebouwen voor huismus en/of gierzwaluw liggen op voldoende grote afstand om verstoring van deze aan stedelijke omgeving aangepaste vogels uit te sluiten.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, heeft dit mogelijk een versturende werking op de broedende vogels. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

In gebouwen in de omgeving van het plangebied kunnen zich vleermuisverblijfplaatsen bevinden. Deze worden mogelijk verstoord door de werkzaamheden wanneer extra kunstlicht wordt gebruikt. Hierdoor kan het gebruik van aanwezige verblijfplaatsen door vleermuizen verminderen of zelfs geheel ophouden. Het verstoren van vleermuisverblijfplaatsen is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen opgevolgd worden.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Jaarrond beschermde broedvogels	Huismus	3.1	Mogelijk nabij plangebied	Mitigerende maatregelen
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Mogelijk nabij plangebied	Mitigerende maatregelen
Vleermuizen	Diverse soorten (kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats)	3.5	Mogelijk nabij plangebied	Mitigerende maatregelen

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

5.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Onder het dak van het appartementencomplex direct achter het plangebied bevinden zich mogelijk nesten van huismus. De werkzaamheden hebben mogelijk tot gevolg dat in gebruik zijnde nesten verstoord en mogelijk verlaten worden. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming en om dat te voorkomen dient buiten het broedseizoen (indicatief 15 maart tot 15 juli) gewerkt te worden.

Indien dit niet mogelijk is dient eerst nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van huismusnesten. Het nader onderzoek naar huismus bestaat uit minstens 2 veldbezoeken die overdag worden afgelegd in de periode van 1 april tot 15 mei met een tussenpose van minstens 10 dagen tussen de veldbezoeken. Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er geen nesten van huismus aanwezig zijn, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft de bescherming van jaarrond beschermde vogelnesten. Indien er echter nesten worden aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de Provincie Fryslân. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve nestgelegenheden in de omgeving.

5.2 Algemene broedvogels

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

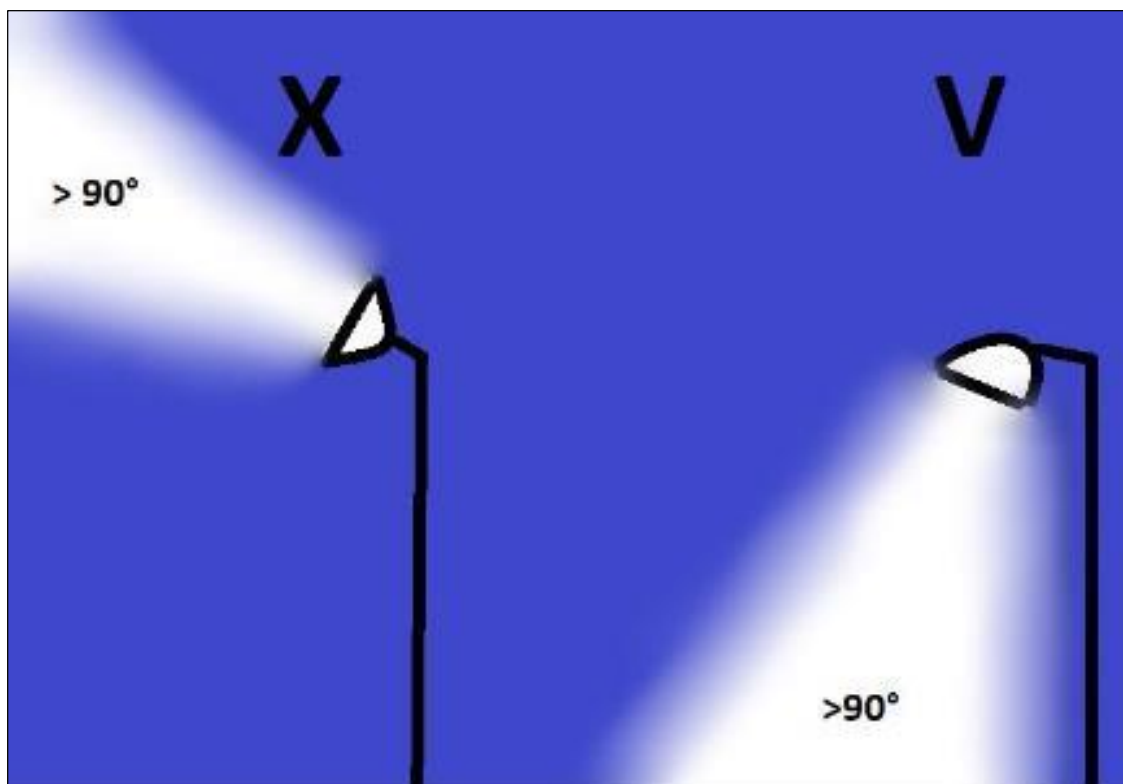
Indien de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.
- Broedgevallen mogen niet verstoord worden, maar de vestiging van broedgevallen mag wel voorkomen worden. Dit kan door het pand al voor het broedseizoen te slopen en ervoor te zorgen dat de werkzaamheden een verstorende werking blijven hebben.

5.3 Vleermuizen; mitigatie

Er bevinden zich mogelijk vleermuisverblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied. Mogelijk worden deze tijdens de werkzaamheden of in de nieuwe situatie verstoord door het gebruik van extra kunstlicht. Dergelijke verstorende effecten kunnen ertoe leiden dat verblijfplaatsen minder of helemaal niet meer gebruikt worden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming.

Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om de gebruikte verlichting weg te draaien van mogelijke verblijfplaatsen in gebouwen in de omgeving. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april t/m 15 oktober). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn en zo weinig mogelijk naar de omgeving mag uitstralen. In onderstaande figuur is een dergelijke werkwijze schematisch weergegeven. De V in de tekening geeft weer hoe de lichtuitstraling naar de omgeving zoveel mogelijk beperkt kan worden. In de situatie met een X is er sprake van significante lichtuitstraling naar de omgeving waardoor een mogelijk effect op verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen niet is uit te sluiten. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting. Vleermuizen zien minder in het roodspectrum van het licht waardoor ze minder verstoord worden. Wanneer bovenstaande werkwijze toegepast wordt zijn er wat betreft vleermuizen geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

Figuur 5.1 Voorbeeld van toepassing bouwverlichting. X= verlichting veroorzaakt uitstraling naar omgeving, V= verlichting veroorzaakt geen uitstraling richting de omgeving.

6 Conclusie

Zwanenburg projecten is voornemens om de bebouwing aan de zuidzijde van de van Riesenstraat te slopen om ruimte te maken voor nieuwbouwwoningen. De opdrachtgever heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie gevraagd een QuickScan uit te voeren op de geplande ingreep, om te onderzoeken of deze aanpassing effect heeft op beschermde soorten of verblijfplaatsen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Uit deze QuickScan blijkt dat de werkzaamheden mogelijk een verstorende werking hebben op jaarrond beschermde nesten van huismus in de omgeving, nesten van algemene broedvogels binnen en in de omgeving van het plangebied en vleermuisverblijfplaatsen in de omgeving. Daarom dient hier rekening mee gehouden te worden door werkzaamheden buiten de broedperiode van vogels en actieve periode van vleermuizen uit te voeren en/of door de mitigerende maatregelen op te volgen zoals deze in hoofdstuk 5 beschreven staan.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 24 september 2020.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten 2017
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017.
- Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen

www.vogelbescherming.nl

www.sovon.nl

www.zoogdiervereniging.nl